

Tajemství mumii

Tuto knihu napsala autorka Renate Germerová, bioložka spolupracující s egyptologickým ústavem univerzity v Hamburku a s Kästnerovým muzeem v Hannoveru. V této knize nás velmi poutavě seznamuje se všemi stránkami mumifikace, s vývojem a všemi technikami, kterými postupem času prošla. V knize jsou popisovány také konkrétní příklady a objevy.

Tato velmi zajímavá kniha sepsaná do 34 kapitol nás podrobně seznamuje a zavádí do říše mumifikace. Dozvídáme se zde, že mumie byly výrazem touhy starých Egypťanů po nesmrtelnosti. Zájem o mumie a jejich tajemství má starobylé kořeny a přetrvává do dnes. Nejstarší dochovaná mumie je z roku 3 200 př. n. l.

Mumie jako prostředek uzdravování: staří Egypťané věřili, že odvarem nebo jejich rozdrcením z mumie získají elixír či prášek na nesmrtelnost, proto se s mumii obchodovalo a prodávali se do celého světa, i díky tomu se jich dochovalo velmi málo. Z mumii se dříve vyráběl i papír, ale pro jejich nedostatek se tato technika nedochovala. Mumie, suvenýr z Egypta: v 18. a 17. Století se mumie prodávali do celého světa jako suvenýr, který se na večírcích a plesech rozvínoval jako velká atrakce.

Výbava hrobů bohatne, boj proti rozkladu začíná: Egypťané zjistili, že rozklad těl začíná od vnitřností, proto se už velmi brzy ve 3. nebo 4. dynastii začaly vnitřnosti vyndávat, balily se zvlášť a vracely se zpět do těla. Ze Staré říše se dochovaly jen 2 královské mumie, panovníka Džosera z 3. dynastie a Merenrea z 6. dynastie.

375 m² Plátna na jednu mumii: ve Staré říši dbali na to, aby byla každá část mumie zabalená zvlášť¹, „tak aby jí bylo propůjčeno akceschopné vzezření.“ Měli přesný postup zavinování, největší rozvinuté plátno:² Vědci zjistili, že balzamovači omotali kolem těla 375 m² plátna. Vyjímání mozku: až v 18. dynastii našli techniku a začali z těla vyjímát mozek nosem.

Zvyšování péče při ukládání vnitřností: ve Staré říši se začaly ukládat vnitřnosti do 4 nádob kanop, ty se pak ukládaly zvlášť mimo tělo do dřevěné skříňky. Každou z kanop chránil jeden bůh.

Ošetření těla v období Střední říše: z této doby se také dochovalo jen velmi málo mumii. Na těch co se dochovaly, se našly stopy experimentování s druhy vyjímání vnitřností z různých částí těla. Také byly nalezeny vpichy, kterými jim byly vstříknuty do těla látky na rozpuštění vnitřností. Byly nalezeny i těla žen, které byly tetované.

Zlatý faraon – Tutanchamon: jeho hrobku objevil Howard Carter, pochází z 18. dynastie. Byla bohatě vybavena, proto trvalo dlouho, než se vystěhovala a byl objeven kamenný sarkofág uvnitř se zlatými rakvemi. První mumie, u které se zjišťovaly podrobnější věci, jako příbuzenské vztahy, stáří osoby nebo příčina smrti.

Tutanchamonova mumie a prokletí faraonů: existují historiky o „prokletí faraonů“. Týká se to všech, co se mají dotknout jeho hrobky. Historiky jsou nepodložené, v hrobce nebyly nalezeny žádné texty s kletbami. V Tutanchamonově hrobce byly nalezeny i 2 dětské mumie

malých holčiček, jejich původ a spojení s ním nejsou jasné.

Královské mumie ve společném úkrytu: v Údolí králů byla nalezena největší sbírka královských mumii a jejich pokladů. Popis vykradačů hrobů na papyru:³ „Potom jsme otevřeli jejich rakve a obaly, v nichž leželi. Nalezli jsme úctyhodnou mumii tohoto krále ozdobenou dlouhou řadou zlatých amuletů a ozdob na krku, s hlavou pokrytou zlatem.“

Zvláštní chirurgie u mumii: tak jak postupuje móda u lidí, tak postupovala i u mumii. Začali se zdobit šperky, speciálně se upravovaly i chirurgicky a zalívaly se vonnými oleji.

Obal je důležitější než tělo: už se nedává takový důraz na zachování a úpravu těla, ale na zdobení, a zachování sarkofágu. Jsou bohatě zdobeny. Dokonce byly mumie posílány jiným členům rodiny, aby byli lépe pochováni.

Místo mumifikace: mumifikovalo se ve speciálních místnostech balzamovačů, kde se mumie připravily a poté se při obřadu přemístily do hrobky.

Nástroje balzamovačů: bývaly z bronzu, mědi nástroje označované, jako chirurgické – různé drátky, kamenný nůž, dlouhé háčky, pinzety, špachtle, atd.

Způsob konzervace těla: jsou vyvíjeny nové techniky konzervace a je objevena nová látka pro lepší konzervaci.

Magická ochrana mumii: k mumii byly přikládány amulety na ochranu jejich duše, např. na srdce se přikládal skarabeus, jinak to byly různé malé sošky.

Obinadla mumii byly bohatým zdrojem pro poznání textilních specialistů. Mumie a sarkofágy se začali v 18. dynastii zdobit květinami a květinovými věnci.

Po dlouhých přípravách – pohřeb: obřad mumifikování trval dlouhých 70 dní.

Životní podmínky ve starém Egyptě: podle výzkumů se zjistilo, že v plicích mnoha Egyptanů byly nalezeny pozůstatky prachu, sazí a písku, z bouří a práce na poli i u pecí.

Pohled do mumie bez rozvinutí: díky vynálezu rentgenu (1895), se mumie nemuseli rozvíjet, bylo a je možné je mnohem lépe zkoumat, zjistíme tím mnohem více věcí, způsob smrti i života, původ mumie a dokonce se dá podle lebky vyrobit obraz tváře zemřelého.

Mumie zvířat: v Egyptě byly posvátná i zvířata, každá vesnice uctívala jiné –⁴ „Lidé v okolí Théb a u jezera Moeris považují je krokodýly zvláštní mírou za posvátné“, proto se mumifikovala také a ukládala do hrobů ke svým pánům, nebo měli dokonce své chrámy, jako např. svatý býk Apis. Konec knihy se zabývá otázkou, zda mumie patří či nepatří do muzeí.

Dr. Renate Germerová:

Pochází z Německa, vystudovala biologii.

Další díla – 1885: Květena faraonského Egypta

1989: Rostlinné materiály z hrobu Tutanchamona

1991: Mumie - svědkové Pharaohs

2002: Léčivé rostliny Egypta

¹Germerová, Renate; Tajemství mumii ; 1.vydání – Praha 1997; s.24

²Germerová, Renate; Tajemství mumii ; 1.vydání – Praha 1997; s.24

³Germerová,Renate; Tajemství mumii ; 1.vydání – Praha 1997; s.47

⁴Germerová,Renate; Tajemství mumii ; 1.vydání – Praha 1997; s.126